

Briuselis, 2018 05 23
COM(2018) 418 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

**dėl 2018 m. Nyderlandų nacionalinės reformų programos
su Tarybos nuomone dėl 2018 m. Nyderlandų stabilumo programos**

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2018 m. Nyderlandų nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2018 m. Nyderlandų stabilumo programos

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo², ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją³,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas⁴,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2017 m. lapkričio 22 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2018 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Ji tinkamai atsižvelgė į 2017 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtą Europos socialinių teisių ramstį. 2018 m. kovo 22 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2017 m. lapkričio 22 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė įspėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Nyderlandai nurodyti kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; tą rekomendaciją

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

² OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

³ COM(2018) 418 *final*.

⁴ P8_TA(2018)0077 ir P8_TA(2018)0078.

Europos Vadovų Taryba patvirtino 2018 m. kovo 22 d. 2018 m. gegužės 14 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos (toliau – euro zonai skirta rekomendacija);

- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdami į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Nyderlandai turėtų užtikrinti, kad rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, kaip nurodyta toliau išdėstytose 1–2 rekomendacijose;
- (3) 2018 m. kovo 7 d. paskelbta 2018 m. Nyderlandų ataskaita⁵. Joje įvertinta tam tikra pažanga, padaryta įgyvendinant 2017 m. liepos 11 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių šalis ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas rekomendacijas, ir Nyderlandų pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“. Į ją įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai, kurie taip pat buvo paskelbti 2018 m. kovo 7 d.⁶. Atlikusi analizę Komisija daro išvadą, kad Nyderlanduose yra susidaręs makroekonominis disbalansas. Konkrečiai, einamosios sąskaitos pertekliaus, išreikšto BVP, trejų metų vidurkis Nyderlanduose yra didžiausias iš visų euro zonos valstybių narių. Iš šio pertekliaus galima spręsti, kad ištekliai skirstomi neoptimaliai ir yra galimybių didinti augimą ir gerovę. Privačiojo sektoriaus skola, ypač namų ūkių hipotekos paskolos ir tarptautinių įmonių skola, yra didelė. Dėl namų ūkių balanso, apimančio daug ilgalaikių įsipareigojimų, mažėja atsparumas finansiniams sukrėtimams;
- (4) 2018 m. balandžio 30 d. Nyderlandai pateikė 2018 m. nacionalinę reformų programą, o 2018 m. balandžio 26 d. – 2018 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁷ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotųsi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis Europos struktūrinių ir investicijų fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse⁸;
- (6) šiuo metu Nyderlandams taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. 2018 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja sumažinti valdžios sektoriaus perteklių nuo 1,1 % BVP 2017 m. iki 0,3 % BVP 2021 m. Vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo, t. y. 0,5 % BVP struktūrinio deficito, toliau bus laikomasi visą programos laikotarpį. 2018 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP sumažės iki 44,0 % BVP 2021 m. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, yra

⁵ SWD(2018) 217 *final*.

⁶ COM(2018) 120 *final*.

⁷ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

⁸ COM(2014) 494 *final*.

tikėtinas. Remiantis Komisijos 2018 m. pavasario prognoze, numatoma, kad struktūrinis balansas sumažės nuo 0,5 % BVP pertekliaus 2017 m. iki 0,1 % BVP deficito 2018 m. ir 0,3 % BVP deficito 2019 m., taigi viršys vidutinio laikotarpio biudžeto tikslą. Prognozuojama, kad valdžios sektoriaus skola toliau užtikrintai mažės ir liks mažesnė už Sutartyje nustatytą pamatinę vertę. Apskritai Taryba mano, kad pagal prognozę 2018 ir 2019 m. Nyderlandai turėtų atitikti Stabilumo ir augimo pakto nuostatas. Be to, dar yra galimybių, laikantis vidutinio laikotarpio tikslo, naudotis fiskaline ir struktūrine politika, kad padidėtų viešosios ir privačiosios investicijos į mokslinius tyrimus, technologinę plėtrą ir inovacijas;

- (7) Nyderlandų mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros sektorius veiksmingas, o gerų rezultatų pasiekianti šalies švietimo sistema ir mokslinė bazė yra tvirtas inovacijų ir augimo potencialo didinimo vykdant švietimo ir mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veiklą pagrindas. Pranešta apie dideles papildomas investicijas, kurios galėtų padėti stabilizuoti viešųjų ir privačiųjų mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros intensyvumą. Tebėra neaišku, ar Nyderlandai pasieks tikslus pagal strategiją „Europa 2020“, visų pirma investicijų į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą ir atsinaujinančiosios energijos tikslus;
- (8) vienas iš svarbiausių uždavinių sprendžiant didelio namų ūkių įsiskolinimo problemą yra susijęs su padėtimi būsto rinkoje, kur per keletą dešimtmečių nusistovėjęs nelankstumas ir iškreipiamosios paskatos daro įtaką būsto finansavimo ir atskirų sektorių taupymo modeliams. Nuo 2012 m. įgyvendinta įvairių priemonių, kuriomis šie klausimai iš dalies sprendžiami. 2017 m. Vyriausybė paskelbė apie planus nuo 2020 m. greičiau mažinti galimybes hipotekos paskolų palūkanas atskaityti iš mokėtinų mokesčių. Tačiau nesant tinkamai veikiančio būsto nuomos rinkos viduriniojo segmento namų ūkiai yra linkę būstą pirkti, o ne nuomotis, dėl to išauga skolos ir pajamų santykis ir jaunų žmonių finansinis pažeidžiamumas. Socialinio būsto sektorius – vienas didžiausių Sąjungoje, bet būstą ne visada turi tie, kuriems jo iš tikrųjų reikia. Socialiniame būste lieka dideles pajamas gaunantys namų ūkiai, nes socialinio būsto bendrovės nuomos nedidina taip dažnai, kaip teisiškai būtų įmanoma. Nors Vyriausybė paskelbė apie ketinimą remti įperkamo būsto pasiūlą privataus būsto nuomos rinkoje, apie konkrečius tokios paramos planus dar nepranešta;
- (9) kaip nurodyta 2018 m. euro zonai skirtoje rekomendacijoje, siekiant išvengti įmonių tarpusavio konkurencijos iškraipymo, sąžiningai elgtis su mokesčių mokėtojais ir apsaugoti viešuosius finansus, itin svarbu kovoti su agresyvaus mokesčių planavimo strategijomis. Mokesčių mokėtojų agresyvaus mokesčių planavimo strategijų šalutinis poveikis atskiroms valstybėms narėms skatina imtis koordinuotų nacionalinės politikos priemonių, kurios papildytų ES teisės aktus. Turint omenyje per Nyderlandus atliekamus didelius dividendų, autorinių atlyginimų ir palūkanų mokėjimus, vis dar galima daryti prielaidą, kad agresyviu mokesčių planavimu užsiimančios bendrovės naudoja šalies mokesčių taisyklėmis. Didelė tiesioginių užsienio investicijų dalis tenka specialiosios paskirties įmonėms. Kadangi autorinių atlyginimų ir palūkanų mokėjimai į užsienį (t. y. mokėjimai, kuriuos ES rezidentai atlieka trečiųjų valstybių rezidentams) išskaičiuojamaisiais mokesčiais neapmokestinami, tie mokėjimai, jei jie nėra apmokestinami gavėjo šalyje, gali būti neapmokestinami iš viso. Lengvesnės agresyvaus mokesčių planavimo sąlygas taip pat gali sudaryti tai, kad nėra piktnaudžiavimo prevencijos taisyklių, visų pirma taikomų hibridiniams subjektams. Komisija pripažįsta, kad Nyderlandų įsipareigojimas kovoti su agresyviu mokesčių planavimu, nustatytas apmokestinimo reformų darbotvarkėje, pagal kurią autorinių atlyginimų, palūkanų ir dividendų mokėjimams išskaičiuojamieji mokesčiai nustatomi

piktnaudžiavimo arba mokėjimo į mažus mokesčius taikančias šalis atvejais, yra teigiamas žingsnis siekiant mažinti agresyvių mokesčių planavimą; tas reformas reikėtų greitai įgyvendinti ir atidžiai stebėti jų veikimą. Remdamasi naujausiomis diskusijomis Komisija toliau palaikys konstruktyvų dialogą, kad būtų kovojama su mokesčių mokėtojų agresyvaus planavimo strategijomis;

- (10) nepaisant žemo nedarbo lygio ir didelio laisvų darbo vietų skaičiaus, nominalus darbo užmokesčio augimas 2017 m. buvo nedidelis – 1,5 %. Jis mažesnis, nei būtų galima tikėtis remiantis infliacijos, našumo ir nedarbo rodikliais. Nedidelį darbo užmokesčio augimą iš dalies galima susieti su lėtu našumo didėjimu, vis dar likusiu darbo rinkos vangumu ir didesne darbo rinkos segmentacija. 2017 m. Vyriausybė patvirtino kelias fiskalines priemones, kuriomis mažinama darbo jėgai tenkanti mokesčių našta ir siekiama didinti dirbančiųjų namų ūkio grynąsias disponuojamąsias pajamas. Sudarant sąlygas skatinti darbo užmokesčio augimą ir pertvarkant antrąją pensijų sistemos pakopą, kad ji būtų skaidresnė, skirtingų kartų asmenų atžvilgiu sąžiningesnė ir atsparesnė sukrėtimams, o šiomis priemonėmis toliau didinant grynąsias disponuojamąsias namų ūkio pajamas būtų palaikoma vidaus paklausa ir prisidedama prie euro zonos perbalansavimo;
- (11) pastaruoju metu augusį užimtumą daugiausia lėmė išaugęs asmenų, įdarbintų pagal laikinąsias darbo sutartis, ir savarankiškai dirbančių asmenų skaičius. Laikinių darbo sutarčių procentinė dalis yra didelė ir toliau auga, taip pat sparčiai daugėja savarankiškai dirbančių asmenų, kurie nesamdo kitų darbuotojų, skaičius, nes labai skiriasi taikomų darbo srities reglamentų, darbuotojų apsaugos ir mokesčių bei socialinės apsaugos teisės aktų nuostatos. Nors imtasi tam tikrų priemonių ir pastaruoju metu pranešta apie papildomas priemones, dėl kai kurių iš šių veiksmų darbuotojai vis dar finansiškai skatinami pradėti dirbti savarankiškai arba sudaromos palankios sąlygos samdyti darbuotojus pagal laikinąsias sutartis. Be to, kovos su fiktyviu savarankišku darbu priemonių vykdymo užtikrinimas sustabdytas iki 2020 m. Savarankiškai dirbantys asmenys dažniau yra apsidraudę per maža invalidumo, nedarbo ir senatvės draudimo suma. Tai ilgainiui galėtų daryti poveikį socialinės apsaugos sistemos tvarumui;
- (12) nepaisant apskritai gerų darbo rinkos rezultatų, egzistuoja didelis neišnaudotas darbo jėgos potencialas. Visų pirma didelį susirūpinimą toliau kelia didelis ne visą darbo laiką dirbančių moterų skaičius ir migrantų kilmės asmenų užimtumas. Ne ES gimusių migrantų užimtumo lygis yra 20,6 procentinio punkto žemesnis už Nyderlanduose gimusių asmenų užimtumo lygį, o ne ES gimusių moterų padėties skirtumas dar didesnis;
- (13) namų ūkių taupymo rodiklio augimą pastaraisiais metais iš dalies galima paaiškinti aktyvesniu taupymu antrojoje pensijų sistemos pakopoje (privalomose privataus papildomo pensijų kaupimo sistemose), kuriam įtakos turėjo ir reguliavimo aplinka. Tinkamas išlaidų ir rizikos pasidalijimo tarp tos pačios kartos asmenų ir tarp kartų užtikrinimas ir kitomis priemonėmis, ne tik priimtomis indeksavimo ir lėšų rezervo taisyklėmis (finansų vertinimo programa), padėtų namų ūkiams paskirstyti savo finansus augimui palankesniu būdu. Vyriausybė patvirtino ketinanti iš esmės reformuoti antrąją pensijų sistemos pakopą, kad būtų padidinta aprėptis ir sukurta skaidresnė, lankstesnė ir aktuariniu požiūriu sąžiningesnė sistema. Kalbant apie fiskalinį tvarumą, 2018 m. visuomenės senėjimo ataskaitoje nustatyta, kad fiskaliniam tvarumui ilguoju laikotarpiu kyla vidutinė rizika, nes ilgalaikės priežiūros išlaidos iki 2070 m. pagal prognozes turėtų padidėti nuo 3,5 % iki 6,0 % BVP;

- (14) per 2018 m. Europos semestrą Komisija atliko išsamią Nyderlandų ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2018 m. šalies ataskaitoje⁹. Be to, ji įvertino 2018 m. stabilumo programą ir 2018 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Nyderlandai ėmėsi atsižvelgdami į ankstesniais metais jiems skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Nyderlandų politikai, bet ir tai, kiek jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą būtina stiprinti Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (15) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2018 m. stabilumo programą ir laikosi nuomonės¹⁰, kad Nyderlandai turėtų laikytis Stabilumo ir augimo pakto;
- (16) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo nacionalinę reformų programą ir stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos toliau išdėstytose 1 ir 2 rekomendacijose,

REKOMENDUOJA Nyderlandams 2018–2019 m. imtis šių veiksmų:

1. Laikantis vidutinio laikotarpio tikslo naudotis fiskaline ir struktūrine politika, kad padidėtų viešosios ir privačiosios investicijos į mokslinius tyrimus, technologinę plėtrą ir inovacijas. Imtis priemonių namų ūkių įsiskolinimui palankiam iškraipymui ir likusiems iškraipymams būsto rinkoje sumažinti, visų pirma palaikant privataus būsto nuomos sektoriaus plėtrą.
2. Sumažinti paskatas naudotis laikinosiomis darbo sutartimis ir dirbti savarankiškai nesamdant kitų darbuotojų, kartu suteikti galimybes savarankiškai dirbantiems asmenims turėti adekvačią socialinę apsaugą, taip pat kovoti su fiktyviu savarankišku darbu. Sudaryti sąlygas skatinti spartesnę darbo užmokesčio augimą, atsižvelgiant į socialinių partnerių vaidmenį. Užtikrinti, kad antrosios pakopos pensijų sistema taptų skaidresnė, skirtingų kartų asmenų atžvilgiu sąžiningesnė ir atsparesnė sukrėtimams.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas

⁹ <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2018-european-semester-country-report-netherlands-en.pdf>.

¹⁰ Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.